

Изази суботом. Цијена: За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића. За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И Б Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата шаље се у илустрираним писемима непосредно администрацији „Гласа Црногораца“ на Цетиње, а може се и картом уплатити на пошту у Котор. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуж вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ. 18 јануара.

Умрло наследио белгијски, принц Водуин. Јавља нам корбиро. Бог да му душу прости, бјеше младих, тек у 22-ој години, а умрло је невидовно, тако рећи није ни боловао. Но тај догађај, без општег човјечанског сажаљења, не би имао замашнијег значаја политичког, нит би нама био повод разлагању на овоме мјесту, да се, трећи дан иза тога, не јавља из Брисела: Војни министар отиустио је на мјесец дана двоје класе парадне војске, сазивате због скорашњих догађаја.

Какви су ти „скорашњи догађаја“? Видимо из тамошњих новина да је у Белгији нешто узаврело. Радничко је питање павијек свјезе. Но и друге политичке странке нашле су се у великом поалу. Бивају велике манифестације за промјену устава. Либерална странка предала је своје захтјеве за ту промјену бриселском комитету Вулсу (који је летос био на Цетињу). У то једанак министар војни сазове два позива народне војске, 40.000 момака, а то ће рећи да се тим обично стање белгијске војске удвојило. Зашто? Шко гада не знајаше. Бенерао Понтус ником не одговара на питање. Још се и неких 200.000 пушака пренијели из општинске куће у министарство, на „поузданије мјесто“. Сад се јавља да је та војска, позвата „због скорих догађаја“, отиуштена, али само „на мјесец дана“.

И ако је неутралност Белгије „под гаранцијом Јевропе“, шак би какав преврат у тој лијеној земљи могао уродити и међународним заплетима. Ми за сад само биљежимо знаке те необичне врвје, у толико необичније, што ј не може охладити ни овај не обични мраз.

И у Паризу опет се крећу апархисте, као и у Инглеској, по то још не може бити од непосредне опасности. Владе су тамо тако јаке и тако свјесне о својој дужности, да ће то проћи без велика трага.

* * *

Према тој црној пјези на јевропском западу, видимо на истоку свијетли знак мира, какова давно нијесмо опазили. Све велике државе, а прве Аустро-Угарска и Њемачка, пристале уз Русију, те су договорно прекориле бугарску владу, што прима у земљу руске нихилисте. Тај пријекор, у колико је необично повољан знак потврду вољу свијех великих држава да свакојак одрже мир и слогу међу собом, не може остати без крушнијех послједака ни по самој државној управу у Бугарској. Бугарска влада, ако неће да је сви оставе, мора послушати опомену удружених великих држава, не само привидно, као од биједе, него сасвим озбиљно и до краја. Кад пак то буде учинила, скочиће на њу удружене нихилисте које, и ако немају велике војске, шак могу учинити велике пакости, особито у онако младој држави као што је Бугарска, гдје крв много брже узаври и прекисни, по у тврђим жилама старијех држава. Хоће ли тај догађај потклати положај садашње владе ериједачке, то је сасвим узгредно питање. Главни је, што су се јевропске државе тако сложиле на тако тугаљивом земљишту као што је Бугарска, то се можемо надати, да неће бити мање слоге у њих, кад буде до осталих питања на Балкану.

* * *

Најкрушнији догађај ове недеље свакојак се десило у Биограду: Министарство Саве Грујића дало је оставку. То је дошло тако изненада, тако против сваког увијеравања владиних новина и листова владине странке, да ми још не можемо рећи свога суда о томе, док не сазнамо поближе, како се и зашто се то десило. Југос нас обрадова бечки корбиро гласом, како се министар Ј. Таја потпуно договорно са клубом радикалне странке уштавао око закона о штатци и како је тај клуб једнодушно пристао на то, да се б. краљ Милан сматра као члан краљевске породице. На сад, прво Таја коњем у трње, а за тим засобице и

све остале војводе! И то све прије саставка екунштине.

Да неће бити радикалне промјене, то смо могли знати и без додатка нашег бечког извјештача, да ће нову владу, по свој прилици саставити Никола Пашић.

Ми за сад само можемо жељети, да то што прије буде и да буде што корисније по Србију, те ће бити повољно и цијелом осталом српству.

ИЗ НОВИНА.

Из уводног чланка „Велике Србије“ од 5 јануара доносимо ова мјеста:

Као што смо у прошлом броју нашега листа јавили, шедеесет црногорских дјевојка, послале су одбору дјевојака, који стоји под високом заштитом Ц. Величанства Краљице Наталије своје улоге на застави друштва „Велике Србије.“

У данашњим приликама, никакав бољи поздрав од овога, диче Црногорке нијесу могле испратити својим сестрама у Србији.

Овај акт црногорских дјевојака колико је скроман, толико је пун значаја. Он нам очито доказује да осјећаји српске заједнице, српске слоге и српског братства нијесу изумрли — ка што би се могло по многим знацима судити — већ да те евете и битне осјећаје брижљиво чувају и његују они који стоје узвишени изнад свију политичких, партијских, локалних и личних страсти, а то су — наше мајке, сестре, жене и ћери. Изгледа да је српски геније изабрао српску дјевојку да она као анђео мира измири завађену браћу, да етина у њима узбуркане страсти, и да им својом некажљивом руком покаже оно свето знамење, под којим ваља сви да се шаљу сложни за будућност и славу Српства.

И докле ми небратски давимо један другога заведени партијским страстима, и тронимо штетно највећи дио наше снаге и наших способности у овој злосрећној борби, докле ми мјесто брачке слоге ширимо све већу омразу измеђ себе, докле се ми мјесто мирног споразума и обавјештења све више и више удаљавамо, докле српска дјевојка узвишена, чиста и идејална ступа пред нас, са маслиновом гранчицом у руци да нам покаже оно мјесто, на коме се сви измирити можемо, оно мјесто

† ЛАЗА К. ЛАЗАРЕВИЋ.

Читава недеља дана без поште! Ви не знате што је то, сретни Биограђани, весели Новосађани, живахни Загребчани, ви размажени, са свијех страна ожељезничени становници наших просвјетних, књижевних и новинских осредака! Спнјег, сам спнјег! Гдје год погледаш, очи ти засјени недогледна, наметљива бјелина. Као да се сва природа повила једним велим самртничким покровом. Ни од куда гласа. На и то неколико ријечи што нам добу по жици, гдје је није завијао спнјег, доносе све неке мртвачке гласове.

„Въ безрыби и ракъ рыба“, кажу Руси. Тако и ми у наше беспопштије, преврћи још једном задњу пошту, на читај и огласе, и путнике, и „личне вијести“. У томе нам дође под руку бечки „Fremdenblatt“ од 13^о (1) јануара. Да видимо и „Personalmachrichten“. Што је ово? „Из Биограда јављају, да је тамо овјех дана умрло др. Лазар Лазаревић, санитетски потпуковник и бивши лични лекар краљев. Покојник је био зет б. министра председника Николе Христића и српског ђенер. конеула у Пенци, Косте Н. Христића.“

Толико Fremdenblatt. А и што ће више? Томе благу тај човјек је из гомпле свијех осталих Fremden,

на коме се етишавају страсти, нестаје мржње а Срби постају браћа.

Црногорске су дјевојке својим примјером показале, да земље нијесу далеко, да кршеви нијесу високи, да море није дубоко кад се чује ријеч: за Српство!

Српским дјевојкама, које су показале пута својој браћи нека је слава!

В.

ДОПИСИ.

Шавник, 2 јануара. (Народ и његове мисли. — Штедимо, назимо на начин живота у кућама. — Читула и вријеме.)

Господине уредниче!

Наш народ је Богу хвала здраво; а познато је да у здравом и чистом тијелу, и душа је чиста и здрава, а кад је човјек чисте и мирне душе, наравно да су му и мисли чисте. — Овај српски кутић, неразједљиви дио миле нам и славне отаџбине, насељен етим Србима, потомцима славних витезова, добро увиђа и Бога благодари, што је под екутом Онога, који неуморно ради за свој народ и који се справом може назвати Отац свога народа. Народ добро увиђа, да је наш неуморни Господар узео већу бригу на себе; те народу и не остаје друго, него у слободи кућити своју кућу и молити се Богу за свог милоср Владаоца. Нема народа под небом на земљи који љуби свог Владаоца као наш народ, а ни један Владаоца не ужива вјерност и слободу у свом народу као што је ужива наш Господар; а како неће, кад је сваки слободан говорити с Њиме и казати му све своје нужде; кад нећ болег задовољства, него кад Господар узеше у скромну колибу свога подајника, и испита га о свему, невољнога утјени, на и највишем епрумаху назваће „добро јутро“ и унштати га за јуначко здравље. Рећи ће те ми, а имате и разлог, „не треба доказивати да је суице сјајно“ истина је, на ово лу и ја врнути се задаћи свога дописа, завршујући горње ријечи: „Нек Бог живи српског Господара, на диму му јуначког народа!“

Сезак који неуморно ради, једва чека празник да пође Богу на молитву, да почине и са својим пријатељима се види и пошрича. Као што ете виђели из мојих првих дописа, да износим на јавност народне мисли, без није увреде, тако лу ево и у овоме, молећи Вас да би ете му дали мјеста у нашем „Гл. Црногорац“.

Нова је година, многобројни народ се етекао у нашу скромну варошицу на

странаца, те по прилици не би ни толико забиљежио, да покојник није био „санитетски потпуковник, до скоро краљев лекар и зет господе Н. и К. Христића“.

Чудновато: Нама баш никако није стало до тога, за што бе ки лист највише и једино разбира. Потпуковник? Чудне ми штете, неће их се никад премаћи у српској војсци. Краљев лекар? Ено му већ други. Зет? Као нам је младе удовине; по што ћемо, смртни смо људи; да је зетство лијек од смрти, не би било нежељених.

Нама је стало само до Лазе К. Лазаревића, до Лазе књижевника, шена оних „Шест приповедака“, тијех шест епручади, што уз ону седму, управо осму, ону мезиницу, увјенчану свјезким вијенцем, кукају над његовим гробом, под окриљем српске виле, а ербадија их опколвила, уздигнући за оним перођеним, по празници још дивнијим породом, што га је покојник поново у гроб.

Но, јели истина? Да није бечки лист пренаглио? Знали смо, да је Лазаревић боник, еномњало се не то и о Кохову лијеку, па се опет порицало. Да није било већ прекасно? — Еј Коху, Коху! Да ти је твоја лимфа помогла нашем Лазаревићу, записали бисмо ти име у ону књигу, из које те ни сви Вирхови овога свијета не биху избрасали! — Помислимо, да

Л И С Т А К „Г Л А С А Ц Р Н О Г О Р Ц А .“

На

Г Л А С С М Р Т И

В О Ј В О Д Е П Е Т Р А Ф . В У Ј О В И Ћ А .

Када Црна Гора бјеше
У ономе тешком стању,
Те је свагда непријатељ
Нашадаше пољу, дању.

Ти си тада, Војводе,
Међ Војводе прве био.
И као лив димане си
Црногорске ризонио.

Уз Владика Петра другог
Мирно си и племена,
Што с' крваљу међу собом
У та доба и времена.

А витешком Ђвиз' Данилу
Ти си десна рука био,
Кад је млађан на Прјестолу
Црне наше Горе био.

Уз Војводу славног Мирка
У рашове и мегдане,
Пред шест хиљад' војске наше
Ти код Суржа доби раше.

И у боју на Крњаци
Ти не жали свог живота,
Када зрабри Црногорци
Заробили Асан-Хогни.

У вријеме мртвих дана
И у доба љутог боја,
Пред очима твојим
Ђвиз витешки свагда стоја.

Кроз све твоје живовање
Ти си свагда тивак био.
И шак си три Владара
Црногорска послужко. —

Еј хвала ти стари баче
И србински врли сине,
Кад си прави јунак био
Твоје миле домовине.

Име твоје неће нигда
Умријети међу нама,
Него ћеш се свагда славити
У војм стјењу и горама!

Радоје Црногорац.

јутра рано, сваки жели да буде при св. литургији и благодарити за дуг живот и здравље многом Господару. Пошто се сврши божја, народ се разиђе по кућама, а оближњи унутине се дома. — Разгледао сам по народу, да бих гаје увидио своје прве познанике; али њих данас нема, биће сигурно отишли на Јаблук у Језера; упутим се к „Народној кафани“. Кад уђем, унутра пуно народа, нечујем никог нити траје, управо се чудних, ополико људи на путу, и глас сви слушају једнога. Ондах се сјетих да им неко нешто важно прича. Пријатном се ближе бану и затражих столицу, те пред истог сједох да испуцам једну шљивовицу, а не толико ради ње, него ради тог да се наслушам дивног народног збора и разговора.

Ево због чега се бјеху усутали: На средини сјеђаше стари Никола и приповиједане им овако: „Ђецо, видите ли како је данас све добро и лијено, слобода је, не боји се нико никога, већ човјек самога себе — а ја памтим кад се кроз ове исте Швабице не могаше проћи од ајдука и турака, нико не бјеше капац од овога, јачи отимање, а слаби трипање; муке, зулуми, и триста других зала чиниљаху човјеку да свој живот не цвјени више по ситију нару; тада не бјеше ни школа ни судова, једном ријечи ништа, ко је криво у тај се сакат држао за доб рога, а сад тако није, сад је све другачије. Моја ђецо да ви знате како смо ми муке подијели, ви би ете се нас старијех с поштовањем сјеђали. Ми смо, што ја памтим, горели четири пута, а четири моји стари, то је осам пута, ми смо то све подносили ради вас млађих, а наши стари ради нас, да нас одрже у правој вјери и да у жилама потомства не излезе капља српске крви. Свемогући, да му је слава, нас је бранио и штитио, а ми смо му се молили, боље него што се ви данас молити. Тада се боде и пошћаше, а моја ђецо ви сада слабо поштете, а Бога ми ви то не ваља, нијесте ви шокци ни жабари, знате ли ви да се од пређе боље рађало, а боље се и радило, а све ми се чини да оће млађи да се моле Богу, и да раде, да би се боље и рађало, јер би Бог помагао. Сјетите се старих како су муке ради вас подијели. Ја ћу ви само тројицу од старих понова напоменути, који су за вјеру и потомство пострадали. Један је пош Милутић Церовић; он је ђецо погинуо јуначки у Пљевљима, убили су га Турци на вјеру; па чујали сте гласитога пона Милована Томића, који је јуначки се борећи пао на Пољима; па сјетите се мука које је подио на Пошћену пош Митар Голубић, које му је удрио гази Смак-ага Ченгић; то су ђецо мученици а све ради нас и часнога крета, то никад не заборавајте. Још ви не бројим другијех Дробњака, те су оканали на кољу и турским тавошима. Да није никаква зла било него кад је дошао Дедага Ченгић да свети свога баба, тада је из два пута изгорело све, па и насји колач, тада се одликовао пош Мишо Требјешанин. На још какав је био пош Вуловић, он је био велики јунак, што је рећи, он је град Никшић у прино завијао. То су све ваши ђедови; позите ђецо почитујте свјештена лица, слушајте их; а ових се мученика сјећајте, знате ли да су они заслужни да се свакоме оградни црква више главе или спомен; они су били и војводе и попови и књижевници и учитељи. Па видите ли из овога се племена иселио један Караџић у Србију, и

родио овога гласитога Вука Караџића, те да га није било, не би се сада овако лијено писало, и он нам је на дику; право би било да му оградимо пред Петљачком црквом спомен, да бих душе ми први дао вола, а има их још стотина који би могли по толико, и колико би ко био кадар, те ето одмах би се скупило пара, за један лијен спомен. А душе ми, грехота нам је и што су нам цркве огоделе, свако би село могло своју цркву украсити, но све понисмо у ђавољи ламбек. То је, моја ђецо, наопако; треба се од зла одвикнути и поћи добријем путем; а душе ми, да је нас, све би било а што бисмо добро учињели у то би нас помогао и Бог и наш добри Господар. Ја ви то не вичем ради мене, ја већ вичем погама у гроб, али још ово запамтите, да није било славних ђедова нашег доброт Господара, не би се данас ни знало за ови комадић који се је колико пједно племе борило против Турака, тијем нас не може нико укорити, а Бог и душа, да их не би, Српство би Бог зна пропало у туђинству, па с тога треба да знадете цијени ти овог Господара, и заветовану вјеру прам Њега да држите као светињу.“

Старац то исприча, подиже се се Богом ђецо! — „Сретни ти пут стрику!“ Сад наста де жубор и одобравање старцу; а у том се показа на врата Мишић и сви га доче каше са: „добро дошао!“ Пошто је био и отпочинуо а и неколике оћедјелије и добродошлице похвално, почну га заштићивати „Како у Нишићу, има ли што ново?“ — „Станте људи док западим, па ћу ви причати, а коме милијем но вама. — Кад сам кренуо у Никшић бјеше вријеме, кад што знате дивно, а сад сам се имао поместити преко Кривога. А у Никшићу дивно, као и свуд је су онаки људи. Чуемо, а то ми причање у читаоцима, да се претставно Војвода Николај Лајхтенбершки, брат Господарева зета, био је Аутант Царев, ваистину га сваки жаљаше, јер то су, као он ријети ки људи!“ Овај глас учини жалостан утисак на све, неколицина од постариш пови каше: „Остатку на здравље, а њему нећ Бог душу прости, и вјечни му помен!“ Стари Јован пришта: „Чујели се ђе је Господар?“ У Паризу је, дочекао га је пресједник свечано. — Но ми још прича Ђ.... да се Французека оружја и сваки лан приправила.“ Бога ти како је она сад е Русајом, и против кога мисли?“ пришта Станиша. „Ваистину сам чуо као дајдешне што може Бог дати, ушук потовњера краља француског молио је Цара да би га примио у војску, и овај га није хтјо при мити, због тога да се неби французи наша ли увријеђени; дивно су и с Русајом и са нама — а они су живи на Нишњем, јер бо су им узели двије покрајине Ђзас и Лорен; а чујали сте да су Французи поно сити народ, па желе да им врате било за отвиљо.“ — „Бога ми бих рад био да се хоће дрмнути, а ето видни, ни ти нијесу наши и кад бих тамо био помогао бих Французима, и они су нама ваљавали“, примјети Лука. Мнозина се с њиме сложи ше, фалећи јунаштво француско и њихову слау, те славне и слободне учитеље ци јелого човјечанства, у том се истине један и напомену ову здравницу на Ловћену при ликом додаска Њ. П. В. Вел. Књ. Петра која је држата у славу француске, а мно зина повикаше: „Фала народу француском и његовом пресједнику, на дочеку који су учинили нашем витешком Господару и једном искреном и вјерном пријатељу нај-

вишега Цара у Јевропи — живјела фран цуска, ратна их срећа пратила на бојном пољу против.....!“

Сад настане звекет чапа, здравице се низаше око пола сата. Устаде Мијат, примаче се Мишићу и учита га: „Знаш ли што цвјати ка си био у Никшић, за нашу рођењу браћу Србјанце? Сјећају ли се брацких мука? Шта они мисле — а мис лим да се прихачао крај трипењу? — Знаш Бога ми, позамали су 10 милиона динара, да се још боље наоружају, раздали су оружје народној војсци, а што питаш за њих, видиш се они и ми са Русима смо једно, једна душа и једно тијело, ко год има што против нас слободно може кад год оће затражити од нас рачун да му га дамо на врх од мача; знаш болад да нама не излази сунце из земље?“ Громко се заори живили Словени, и њихови главни владо аци!!!“

У том узме ријеч Ђорђевије и рече прича ми пош... да је било у турским по вињима (Хакнагат) о уједињењу Балкана под старјешинством Њ. Имн. Вел. Султана.

Та је лист напомињао све балканске земље без Бугарске, па ми рече да су при мјетили немачки листови, зашто не напо миње и њу, да ли због тога што је то полу независна држава Турска. Неће бити због тога — рече Радован, но мислим, ради тога, што неки дио око Софије при пада Србима, а остало да је још тринут онолика, без грехте се може сматрати руско; јер није било лако губити Москове и тронити рубље.“ Поче снјијет да пада, те поустајаше да иду дома док је раније, а и ја устадох те пођем дома, и на томе оставише политику.

Ђеца је итедља него и рад. — При мјетно сам велико раснање у јелу и нићу, а то пропстиче из неког старог обичаја.

Пази сељак кад год сједе за софру, некомадаше толико љеба, колико се не може изјести, јер он не броји да је по, ако му није претекло комада, и љеба и меса, и једном ријечи од све хране, јер је то, вели, домаћинска. Та претијек не ваља већ на триеца, прво што се оштетти, а друго и просне се. При мијешену љеба просипље се брашно, док истог натру, а многи љеб не испеку, те тако се кора поједе, а средина се баци, не само што је то штетно него је још и убитачно за здравље, најдешни је љеб у нас у кућама Дикића и Полексића, а особито у Кекића. У нас љеб не пеку у земљаним суделима, него свако огњиште *) има глатку плочу, на којој ватра гори, и на тој плочи пеку љеб, под саксијом или без ње. А многи у њећима, обично зими, ове су пећи од гвјеле, иловаче, украшене са зеленим лопчи кима, које у нас обично добављају из Пљеваља. — Љебове које пеку у њећима праве дугуљасте и називају их „рука“ тјај је љепчић дневно на једно чедље — и то је неумјесно, јер чобанин понесе га у обравнину, и пошто га не може изјести, то га он у вече дома не враће него га баци, говорећи: „нек и тицама што до падне, па ће бити бољи берићет“.

Кад наш сељак закоље брава или говече, он неки дио са свијем одбаци, јер вели, не једе се; као поге, неки дио од дроба и др. а на против Његушић употребљују и те дјелове, и направљају добро јело, у томе је наш сељак невјешт, и вели: „неваља се“ тако исто и с мреом бијелим

*) У нас нико не вели „оган“, него „ватра“ а сеп мјесто на ком ватра гори називају „огњиште“. У Т.

ма. Ако је вјеровати Срп. Кр. Акаде мији, није ни Симо Матавуљ мајић кашаљ; а шат се нађе још који, јали доглавник јали поредник.

Но останимо при Русима. Кад се је др. Владан машио Шекспира Гета, то је по прилици ушпио што је осјећао, да није довољно сјетити се Тургењева. Тим нећу да стављам нашег Лазаревића поврх Тургењева: само хтједох рећи, да у потоњим прича ма нашег покојника има и што што у Тургењева нема. Мислим да ћете ме најбоље разумјети кад речем, да је покојник био сасвим подобан да састави Тургењева са Гогољем: Тургењев н о с т а в љ е н Гогољем, као што реку Французи.

То ћемо најљепше вадјети на једном примјеру.

Узмимо као најљепшу од његових „шест приповједака“ — и ако заиста није лако рећи која је најљепша — ону коју сад отаптамава „Браник“ и која се зове „Вјетар“. У те приповијетке најљепша је појава, управ јеагра ци јеле приче, она, кад Јанко — мал’ не рекох Лазаревић, толико ми је Јанко ва мајка налик на све што ми је по којник причао о својој мајци, све до неких ситница, као што је „куждрав моје!“ Лазар је био куждрав — кад

чини се распање, при печењу пхта, ку вању циваре и у ошите у присмоку, међу масти много више него што треба.

Пази се сељак просути неку количину жита при вршидо, према би је могао сачувати, а као свућ тако и у том влада нехајност и неумјештина. При нићу он неће понити чапу, па да му то раздличе љем и итедљом потраје, него уложи одма, као да ће му куд побјећи. Тако исто много употребљују капу, престо је нију без икакве мјере; то је и штетно и уби тачно за здравље. Штедљом, ракије, кафе и цукра свака би наша кућа, у најнижу руку, била кориенија 40—50 фиорина. Об раги пажњу на штедљу јадни сеље!

Унутрашњи начин живота у кућама сасвим је рђав, влада неред, нечистоћа, а разумије се све због незнања. Што се тиче спаваћих аљина, оне су од домаћих производа, за простирку: душеци, пољаве нустице, а за покриваче, шарене пољаве губери и на доста мјеста јорган, под главом обично меће свако своју одјећу (одрасли и сипај с оружјем) а по врх тога јастуке. Све су ове хаљине од врне изаткате, сваки домаћин има крвет од дрвета, а тако и старији му за њим брат или син ако је у године, остала чељад леже при земљи. — Спаваће се аљине готово никад не перу; љети чине велику досаду.

Народ вели у сваку зевђилу кућу треба да има ушпи. Куће су по средини нашег племена већном од камена (у нас не зову „кућенићем“ онога ко има куду, као што то примјећује г. др. Мишаић, него племиће, тим именом значују; а исти Језера, Шаранце и Ускоке не броји у Дробњак, него их узима као посебна пле мена, што је погрешно, јер Дробњаци граишче са С. р. Таром, с Ј. пл. Кривоом, са И. Морачом а са З. Пивом, а горепоме нуте то су капетаније, па ма кога да из тих мјеста упиташ: „Одакле си?“ „из Дробњака!“ по Језерима, Шаранцима и Ускоцима, више су куће под од камена (доњи бој) под од дрвета (горњи бој) у савардацима ријетко ко станује. У кућама је нечистоћа, гливави су доњи и горњи тавани (ако их кућа има) ријетко класе собе; особито је нечистоћа је се готови, а још виша у ћилерима гђе се хранш мре. Посеђе је бакарно и дрвено — ба карни су суди отровни, јер сељак у години или ће их једном калканати или не, још се употребљуу земљани судови које добављају из Пљеваља (хасе, вагане, тестије (кчаге). Обично једу с триесе (сипије) која је округла и ниска око 15 ц. м. или са сава тли демприја. Освјетљење у кућама. За послугу кроз кућу служи луч, у собама лампе без стакла, или лојане свијеће које сами дома израђују, шедриав *) (у једној чиници растошљен лој, па се у течност метно фитиљ и гори). Лампе су сасвим убитачне.

Сељаче! пази на чистоћу, пази на свој живот, нек ти није на одмет, а можеш јер те то не стоји много скупо, воде свуд доста, па је лако држати чистоћу. Заведи ред у кући нек буде све на свом мјесту, па четири сеје и љесу. Ако немаш птица одигни своје спаваће аљине, сунчај кућу, једном ријечи уреди се, па ће ти милији живот бити и више ћеш живјети.

Молим Г. учитеље и свештенике да се обрате к народу и да га поуче; и нека обрате позор на чланак Др. Миљанића у овогодинској Грлици на стр. 37, па пошто

*) У Морачи кажу Шемедан.

ће нам који пријатељ брзојавити. Чекај данас, чекај сјутра, пријатељи се не сјећају, а пећемо и а ни замјерити: пр ш глас чути навјек је доста рано. А кад нам стиже београдска пошта, наш прошли број већ је био штампан, без помена о Лазу.

Јесте ли га познавали?

— Читали смо његових шест при повједака, рећи ћете.

Читали сте и „он све зна“, па мислите ваља да и ви све знате што ваља знати па да се рече: познајем Лазу Лазаревића.

— Видјели смо и његову слику.

— Коју? Ону, у мудиру? па како вам се свиди?

— Па. — велике очи, —

— Те велике. Да бјеху мало ма ње, не би на њих могло оно извирати што се на слици не види.

— Што?

— Његова душа, оно неписано, оно вјечно смјешенје. То смјешенје могло се мијешати сваки час, но никад није престајало, без кад — сједне пред фотографа; тада се узобили, не смјешени се, није више Лазар Лазаревић. — А нијесте га никад чули причати?

— Не ми.

— Тада не можете потпуно уживати читајући његове приче.

— Ваистину, уживамо колико мо жемо; а мислимо да му од љепоте ње гове душе није могло више изврети па очи и на уста, па што му је истекло на перо.

Да зађемо мало, дако се боље разумијемо. Има томе десетак година, кад је прва прича Лазина изашла у „Отаџбини“, у поредио га је др. Владан са Тургењевим. Сад, на опшјелу, као што јављају новине, нашао му је слику и прилику чак у Шекспира и Гета Нећемо замјерити дру Владану: неконско је правило посмртних говор ника, да је боље прехвалити покојника по не дохвалити га. Шекспир и Гете и — „Шест приповједака!“ „Ако је и за српство,“ — мало је; тим мање што је љепше. Тек што заустити, тако рећи, да нам исприча своје најљепше приче, леже „на чамову даску.“ Чисто га гледамо како се, на другом свијету, смјеје нашој забезбекнутости, чисто чу јемо онај мушкни, промукли, па ипак онако умљати глас, како нам се руга: „Хе-хе-хе, зурле! Што се спешивате? Нема више, не, то ти је толико. Ко хоће више, нека дође овамо. Хе-хе-хе!“ Можда ће брзо доћи вријеме кад ће га књижевне судије упоређивати и са ближњима, са његовим друговима и вр синцима, са српским приповједачи-

Јанко застане у слијеног Ђорђа Радој ловића његову шћер. Чини ми се да су у тој појави збијене најзначајније осо бине Лазаревићева генија. У цијелог Тургењева нема љепше појаве. Кад помислимо на снажни контраст између свијелог Ђорђа и шћери му, која је „мала и не очи, велике тако, да је од њих дувао неки ветар и нека про маха ме одмах ухвати и укочи целу леву страну“, запта се сјећамо Шек спира. Но у сред најсрдобонијих рије чи, кад мислите да ће се заплакати, једнак чујете приповједача како се смеје. И ко се не сјећа њега, његова смјешенења, његова гласа, ко и се кашто зачини и ошпи што французи зову *g o u g u e n a r d*, но ипак безважно, тај не само да неће моћи пуно и одмах укчивати у тијем прекидима душевног за носа, но ће му невидовна промјена осјећања можда бити и негодна, бар у први мах, док се не навикне.

Ево да видите, како се брзо замјенују Гогољ и Тургењев:

„На крвету покрај чина Ђорђа седела је женско створење, и оно је гледало, и гледало је мене. Али тај поглед био је нешто сасвим другачији од ђорђевог. И тај је поглед долазио истина озго али се је спуштао кроза ме и“

га добро проуче, нека га и народу саопште.

Да би се народ одвикао од оваких и овим подобним мања, много стоји до Господе: учитеља, свештеника, ученика Гимназије и Богословско-Учитељске Школе и свих чланова наших читаоница; могу испитати цео живот народни и поткријепити га поуцима и савјетима, а одвратити га од свега што је на погрешном и за здравље убитачном путу.

У нашу читуљу од прошле године забиљежили смо ова лица, која су заиста достојна спомена: † Серд. Беган Требишанин, † Гази Мирко Алексић Дамјановић, † Оф. Јово Заробица и млади дични витез и јунак украшен Облићевом медаљом, † Стеван А. Томић.

Вријеме је шњеговито, вјетар свијавицом, велика студен, а воде су велике, без прешака и то е муком, преко наших планина друго ништа не море прећи.

Угљеша Томић.

Подгорица, 8 јануара. — (Убијени два хајдука — Светковина Божићних празника — Главна годишња сједица друштва читаонице. — Општај са старом и дочек нове године.)

„И испод нареког шатора може се украсити“ говори наш народ, а то ће — по народњем доказивању — рећи: да се може наћи дупека и ондје, гдје се најегрозије нази да тога нема. Но, та народња изрека, не може се — на жалост — примјенити нашим прекограничним сусједима, особито Диношћанима; јер је код њих тај порок до те мјере развијен, да они умјети красти сматрају за врлину, а смјети красти за јунаштво, а власти, пак, или не хоће, или не могу то између њих истражити. Тијем злијем пороком не само што се слаже међу се, него су — од назад неколике године — почели додиривати и наше границе. Да би се томе злу стало на пут, наше пограничне власти више пута су се обраћале пограничним турским властима с молбом: да закријете Диношћанима да то даље не чине; али поред свега тога, што су исте знале, да су Диношћани крађама постали досадни нашим пограничарима, особито Зеканима, опет нијесу хтјеле заузети се, да то прекину; но, напротив, од кад су прознога пробоља платили Диношћани неке наше покрадене волове, учешташе покрађе крајем наше границе, тако да у мјесецу децембру није било ни једне седнице, кад нијесу учињели по једну, или више покрађа, особито у Подгорици. Оваково учештавање покрађа приморало је наше пограничне власти, те су од половине децембра изашиљале пољу тајне страже на неким мјестима у циље изван Подгорице с наредбом: да похватају хајдуке, ако би на њих наишли. Уз бадњу нећелу, кад су биле овђе највеће студени и помрчине, ишли су на стражу Кучи из села Сјенице, и баш на бадњу вече, између 8 и 9 ура, наиђу на ту стражу, која се је састојала из 20 војника, два хајдука Диношћанина, који се на повик страже: „Стој!“ „Стој, који си!“ „Стој, е погубе!“ Не хтједу се истој предати, те буду од ње на мјесто убијени. — Дакле, ко што тражио, то и нашао. — Надати се је, да ће Диношћани иза тога догађаја реће прелазити да краду у нашу границу; покушају ли, да свој гадни порок и у будуће продуже, нека се увјере, да и још кога од њих неће мимоћи таква чаша.

Овђе се Бадњи дан, Божић и друга два дана, највеселије и у великом весељу проводе. На бадњи дан доносе се бадњаци и домаћини кућа иду те их један другоме честитају, а на вече, при уношењу и стављању на ватри, као и при прегоријевању истијех пуца се из пушака. Те вечери ни једно одраслије домаће чељаде пеће прије заспати по прегори бадњак, а за вријеме горења бадњака непрестано се дозивају комшије ријечима: „Добро вече, честита ти бадња вече!“ „Добра ти срећа, честита и теби била!“ одговара му онај други. За вријеме овога честитања пуцају из пушака и једна и друга страна. А на Божић и потоња два дана, по свршетку службе боже, полазе домаћини један другога с цијевањем и пуцањем из пушака, а е ријечима: „Христос се родио“, „Ванетину се родио“ одговори му други, послвије чега се позубе по три пута. Лијепи су овђе обичаји Божићне светковине, а овога Божића све је текло и свршило се у своме реду.

У очи нове године био је у читаоничком локалу годишњи друштвени скуп. На истом прегледани су приходи и расходи исте оцијењен рад доталање управе, пописивање чланова за другу годину и рјешавање, колико се има потрошити за набавку листова и око других ствари, потребних за читаоницу. Рачуни нађени су у доста добром реду, а и друштвена каса у довољном стању, те за то је г. благајнику од стране друштва изречена захвалност. У исто вријеме нађено је и то, да су и остали чланови управе савјесно вршили своју дужност, због чега им је друштво повјерило управу и за годину која настаје. На истом скупу унело се неколико нових чланова. Даље, ријешено је на истом, да се добави листова и повремених журнала једанаест, разумије се онаквијех, којијема су уредници најпопуларнији у народу. Најпослије ријешено је и то: кад ће и колико пута друштво држати забаве и тијем је завршен главни годишњи скуп. На овом скупу свако питање рјешавано је већином гласова, а цијели тај рад текао је у потпуном реду.

По свршетку скупугинекога рада очекивало је друштво читаоничко у цијевању и другом весељу поноћ у истом локалу; и, баш кад је кушуо час пролазеку старе, а настанку нове године, онда је обрзани капетан г. Јован Лазовић, члан друштва читаонице, навио здравицу Ш. В. Господару, Владичачком Дому и народу црногорском, коју је друштво пропратило бурним уклицима: Живно! Послије чега друштво отијела: „Многаја љета.“ Одмах иза тога послата је брзојавом честитка Ш. Св. Књазу Мирку Великом Војводи Зетском, као Покровитељу истога друштва.

Зеканин.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 18 јануара.

Војвода Петар Ф. Вујовић.

На љуботинској висоравни, подигао се прошлих дана бијели камени крст. У

„светски човек“, на згњечим своје срце као шарцаи слаце — —.

(Тургењев:)

Ох, боже, ти који си свемогући! Ти који си васкрснуо Лазара и који чак од воде начиниши вино! Ти ми одреши језик!

(Гогољ:)

Нећеш?

Е, хвала ти бар што си ми послао помоћника!

Помоћник, то јест болнички помоћник, уће.

(Тургењев:)

Она покони очи рукама и суза њеног оца паде у море њених суза.

Не знам колико смо ћутали.

Онда Ђорђе прво обрписа око, и поузданим, чисто веселим гласом обрте се помоћнику.

(Гогољ:)

— Ако ће мене тамо анализирати?

петак 11 с. м. умрло је Војвода Петар Ф. Вујовић.

Војвода Петар родно се 1810 г., и у години 1835 за времена у Богу почившег Владике Рада постао је Љуботинским племенским капетаном, послије војводом, затим сенатором. Од то доба вршио је своје дужности тачно и вјерно на потпуно задовољство Владике-Господара и повјерених му сушеменника.

И за времена блаженопокојеног Књаза Данила I. био је сенатором и судио је Црногорцима: строго, али савјесно и правично. У свијем ратовима од својијех млађаних година учествовао је Војвода Петар и борно се јуначки међу најбољим јунацима црногорским. Он је и онај капетан-војвода јунак, који је у боју на Вирове Кастраске 1845, међу својим Љуботинћанима и Цеклињанима први непријатељску главу посјекао — а другу стари и још живи Малица Цијановић, јер се онда по посјеченим непријатељским главама јунаштво цијенило. У рату 1862 кад је сини Омер наша ударио на Цриу Гору великим бројем љутог отоманском убојника, на Распој Главици тешко се ранио; зрно му је преломило десну ногу. Војвода Петар лијечно се дуже времена и једва пребавио. Пошто му се рана зацјелила доходно је у сенат поштапајући се и вршио своје дужности савјесног судије. Вазда је и често побољевао од добивене ране на десној ноzi и многе је боле ш њоме подио, али му је највећи бол и мука била, што послвије 1862 год. није могао више учествовати општрим јатаганом у крвавим бојевима. И Књаз Данило, и данас сретно владајући Господар, повјеровали су Војводи Петру најважније послове у Држави. Он је често пута путовао кроз Цриу Гору и свршавао најважније даније око земаља и другијех парница међу странкама на потпуно задовољство и својијех Господара и свога народа.

Војвода Петар био је средњег раста али кренак, жив и окретан; љубезан, гозбен, уердан, одан своме народу и својим Господарима до крајности. Какав је био јунак, биће доста да убљежимо ријечи које је Велики Војвода Мирко рекао кад се Војвода Петар ранио: *Јуче се ранио мој највољи Војвода!* А кад је Велики Војвода Мирко на овај начин јунаштво Војводе Петра цијенио, ласно се ејетити колико га је црногорски народ као јунака ш оштовао.

За времена пошљедњег рата 1876-78 године, пошто му не бјеше могуће борити се јатаганом, Господар му је повјерио администрацију над свом Црном Гором. Војвода Петар управљао је

— Ех, тамо гдје ја мислим баш је зелено! А и воде су у бога дивота! Шума је, трава је, луфтови су!

Толико ради примјера.

Луфтови су! Ко се на то пеће насмијати, да га дроб заболи! Ту је реалпзам Лазаревићев неумољив, неоодољив. Не да он хоће да се ви смејете слијепцу спромаху; није он хтио изнијети пред вас каква „Пантелију“ или „Арсу“ из „Саћурице и Шубаре“, боже сачувај! Но не могаће одолети великој примаму контраста, што ће занијети сваког правог умјетника. Њега је толико забољела неизмјерна невоља у те појаве, да му је потреба да се мало разгали, као што мисли да је и вама који га слушате.

Ко није томе вичац, ко га није познавао, тај ће се спешивати, неће се брзо разабрати и то му може сметати уживању.

Но ко га је познавао, ко се ејела живого Лазе, тај ће пуно уживати од првога часа, тај ће се зашпјети, тај ће му се дивити.

Л. К.

тајином, чебаном, амбуланцом, дочекивао и намјештао рањенике у болницу; једном ријечију, вршио је све дужности као први помоћник Њезиног Вишочанства Књагиње Милене, Регентке у вријеме оба рата. У мучно доба Владике и Господара и првијех година сретног владања Књаза Данила било је дана у којима је Војвода Петар био: и војвода, и сенатор, и министар и све!

Војвода Петар био је одликован свим црногорским орденима — од пошљедњег до првог степенa. Имао је много ордена странијех држава; али највеће одликовање којим се он поспоно дично било је: *што је имао срећу бити вјерним кулом Њихових Висоцичстава Књаза Николе I. и Књагиње Милене!*

У боју на Крвице 1862, кад је заробљен Асанот су 600 љутог Арбанаса, Војвода Петар био је главнокомандујући над шачином црногорскијех соколова. У свијем крвавим борбама црногорским био је Војвода Петар у првим редовима; а у боју на Граховцу, Велики Војвода Мирко послао је Војводу Петра да први бој заподјене, тако, да је Војвода Петар много допринио оној славној побједи.

Војвода Петар служио је вјерно и одано сва три Господара пуних 45 година. 1881 данас сретно владајући Господар ставио је у пензију Војводу Петра са пуном платом и изразио му Своје признање и благовољење на његовој вјерној и оданој служби.

О погребу пок. Војводе Петра Филинова имамо овај извјештај:

У суботу у јутро 12 ов. мј. јави жица телеграфска с Ријеке Предсједнику Државног Савјета, Министру Унутрашњих Дјела, Господину Божу Петровићу, да је Војвода Петар Вујовић у петак у вече престао живјети. На тај глас одмах крену пут Ријеке: Господин Божо Петровић, као изасланик Књ. Владе, члан Великог Суда г. Марко Вукотић, замјеник управитеља вароши Цетиња г. Широ Поповић, перјанички кап. г. Митар Мартиновић са перјаницима и са неколико грађана ов. вароши да покојног Војводу Петра пократе до вјечног дома. Г. Вожо у суботу у вече са осталим коначно је на Ријеку а у јутро у пећељу рачно подрани вапорићем пут Сељана.

У 11½ ура дође на Њиве љуботинске пред црквом, пред којом бјеше на једној узвиштини мртвачки сандук са покојником.

Покојникове прен дичили су црногорски и руски ордени.

У то су стали долазити покајници Цеклина са командиром Боком Пејовићем, из Сеода и Крвица са командиром Милошем Лекићем, горњоцрмнички батаљон са командиром Марком Вукановићем, Добрљани с капетаном Марком Пејановићем и мноштво другог народа из сусједних љуботинских села и племена. Спомен је учинио цеклински свештеник Илија Капичић уз припомоћ шест свештеника. Послије свршеног спомена Господин Божо Петровић са својом пратњом кренуо је за покојником к вјечној му кући.

Сандук су у гробу спустили: ком. Боко Пејовић, ком. Нико Кусовац, кап. Митар Мартиновић и Ш. Поповић.

Г. Вожо опростно се са покојником, у колико смо могли упамтити, овијем језгровитим ријечима:

„Војводо Петре!

„Да умријем длекати по старом начину онакаивања јунака црногорских као што јутрос знам пљкати, залелекао бих са свег срца, по ако то не знам, знам барем добро послушати Господара, то што сам од тебе. Војводо, доста научио, а на то си ме научити знао, као и један син црногорски. Та ме послушност јутрос довела да ти на прагу вјечне твоје куће донесем потони поздрав нашега Узвишеног Господара, наше многољубљене Књагиње и Њихове цијеле Високе Породице, да

ти од Њихове стране још једном за вагда захвалим на твоју вјерност, на твоју дуготрајну службу и многоврсне заслуге, и да ти од стране моје и твојих некадашњих другова предајем по тој брачки целив. — Вјечни ти спомен, наш добри Војвода, и јака ти прна земља.

Ове су ријечи сваког дирнуле, да је и најтврђе срце морало проплакати. По заповједи војеног министра Г. Војводе Н. Пламенаца био је при сриповоду батаљон љуботињски са ком. Н. Кусовцем, од кој је једна чета војника чинила почасти са пуцањем из пушака преко гроба.

Погреб је свршен тачно у подне. Народ се сташе разилазити а Г. Божо пође у кућу покојникову, ће посједи по уре, на се крене пут Цетиња са својом пратицом.

При свршетку листа дошао нам је из Љуботинџа допис о томе. Допис је међу га у другом броју.

(Из цркве.) У прошли петак 11. тек. м. држат је у саборној цркви парастос Господару Владци Данилу Петровићу *Ие ошу*, на коме је чинио дјествовао Високопресвештени Митрополит Митрофан са два протојереја Милутином Церовићем, Маташевићем, са протођаконом Филипом Радачевићем и мјестним свештенством. На парастосу било је доста побожнога грађанства и чиновничтва, који из нишете према великоме владоцу дођоше да се помоле Господу за упокојење његове душе.

Такођер 15. тек. м. у уторник држат је парастос у истој цркви и блаженопочившему Митрополиту Платриону.

Јучер 18 тек. м. у катедралној цркви цетињске Митрополије држат је парастос за блаженопочившега Архиепископа херсонскога и одескога Никанора. Парастос држао је Високопресвештени Митрополит Митрофан са митрополијским свештенством.

(Духовне проповиједи ван цркве.) Прошле недеље 13 ов. м. говорио је проповијед ученик III. р. Богословско-Учитељске Школе Јован Вукосавовић „о владању и раду у новој години“ на тему: „совлекшења ветхаго въ новаго челоѿвѣка облекомеѿа“.

(Из Србије), дошло је гђици Марији Петровића и њеним другарицама ово писмо:

„Пригорским девојкама“.

Драге сестре.

Нама, београдским девојкама веома је драго што нама намера, да спремимо заставу српскога јединства, налази одзива код девојака свију српских покрајина, нарочито код кћерки оних див љунака, који су својим великим јунаштвом и великим пожртвовањем сачували и угашену свећу српске слободе и независности.

Дај Боже, да ова наша заједничка застава буде символ српскога уједињења, буде *крстица парјак српске царевине*.

Молим Вас, да уз захвалност на прилогу, примите и наш сестрински поздрав.

Београд, 10 јануара 1891.

Председница одбора:

Славка А. Васиљевића.

(Светосавска прослава у Институту) — свршена је ове године на врло скроман начин. При свој доброј вољи и жељи управитељке овога завода Г-ице Софије Петровне Мертваго — да се ове године св. Сава као школки патрон свечано прослави — није било могуће (и ако су за то све припреме учињене биле) због великога снџета, који је Цетиње пригисао. Због тога је свечаност у заводу била ограничена на литургију и водосвешће, послје којга је ученица најстаријег раз. г-ица Марица Пламенаца, у присуству наставничког особља и свих ученица завода, врло лијепо изговорила пригодну бесједу о св. Сави (у стиховима), а мала ученица

Даница Теодосијева, клечећи пред иконом св. Саве, такође врло лијепо изговорила је „Молитву св. Сави“ (штампану у потоњем броју „Просвјете“). Како чујемо, у овом ће се заводу идуће године — ако Бог да — Савин дан прославити на свечан начин.

У осталијем заводу на Цетињу, као што смо у прошлом броју објавили, није било никаквих свечаности.

(Гђа Јел. Милинковића) била је како Г. Милинковић јавља из Беча својој породици, прошле недеље срећно оперирана од чувеног бечког хирурга и професора Мозетига. Племенита се Госпођа већ придигла и брзо ће се сасвим опоравити, што ће обрадовати све пријатеље и поштоватеље њене и њене љубазне породице.

Пишу нам из Котора 10 о. м.: „И ако је снијег овијех дана и овђе навалао, не бјеше му мјеста да у Котору остане. Врњак и сва околица брда прикрише се бијелим плаштем, па и ми Которани доста добро осјећамо студени мирис. У Грбљу и по свој Боци све је снијегом прикривено, али се наши тежаци веселе снијегу, јер проричу и налају се доброј зетици. Него тај наш снијег те је код вас пао, проћерао је овамо к нама све вукове да их ми овамо хранимо. Ни саме зарђале бритве немамо да се од вукова бранимо. Синоћ у селу Луковцу наваливаше вукови и на куће. Луковчани се бранише голим рукама. Срећом несреће не бјеше; али је мука велика голим рукама бранит се од вукова. Данас дођоше неколико грбљана и луковчани да јаве своју погибију которском поглаварству. Неки враголан рече ми: да је которско поглаварство послало најенергичнију „Поту“ војни вучје дружине и строго му забранило, да не напада на мирни и безоружани бокешки народ. *Relata refero!*“

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 12 јануара. — Кесар је даровао румунскоме министру иностр. дјела, Лаховарију, гвоздену круну I.

БРИСЕЛ, 12 јан. — Насљедник пријестолја, принц Водуни, умрло је.

БЕРЛИН, 12 јан. — Nordd. Allg. Zeitung најављује, да Њемачка није послала никакве поте у Сриједну о нихилистама, по је по прилици њемачки консул, који представља и Русију, објавио бугарској влади руске жалбе.

ПРИЗ, 12 јан. — Због јучерашње манифестације затворено је 400 анархиста, по сви су пуштени, без њих педесет који немају склоништа и седам малолетних.

БЕЧ, 13 јануара. — На сјеверу и западу Њемачке настала југовина. — Надвојвода Франц Фердинанд полази 2 фебруара у Петроград и остаје тамо десет дана.

ПЕТРОГРАД, 13 јан. — У јужној Русији многа су села готово сачувана под снијегом, пута нема, само је телеграф неповријеђен. Многи се смрзли. — Скоро рођени син Вел. Књаза Константина Константиновића крстиће се 26 јан. — БЕРЛИН, 13 јан. Цар је даровао Влахосу (грчком посланику) своју слику у природној величини са својим потписом. Пети је дар примио и од Царице.

СРИЈЕДАЦ, 13 јан. — Инглеска и Италија учинили су у овдашње владе, у ствари руских нихилиста, исти пријекор као и Аустрија и Њемачка.

БЕЧ, 14 јануара. — Службени лист објављује, у послужбеном дијелу, распуштање посланичког дома царевинског вијећа, ради скорашњих промјена у странкама, са којих је позваја већине постао неодређен. — Кесар је примио првог министра румунског. Ману, који се договарао са Калнокшијом један час и с њим обједовао у Кесара.

БИОГРАД, 14 јан. — Постигао се потпуни споразум између министра унутрашњих дјела и радикалног клуба око закона о штатима. Клуб је договором пристао, да призна б. Краља Милана као члана краљевског дома.

БЕРЛИН, 15 јан. — Круштење најмлађег сина Царева бјеше много свечано. Бјеху Цар и Царица, Царица Фридрих, Каприви, Молтке, Царевић се зове: Аћим Фрањо Умберто.

БРИСЕЛ, 15 јан. Војни министар отпустио је на мјесец дана два позива нар. војске, сазвана ради скорашњих догађаја.

ПЕТРОГРАД, 15 јан. — Увјерава се, да ће се на прољеће почети градити железница од Владивостока на Халаровку (сибирска).

ХЕЛСИНГФОР, 15 јан. — Сабор је отворен Царевим манифестом.

СРИЈЕДАЦ, 15 јан. — Белгија је јавила, да ће послати у Сриједну диплом. агента.

БЕЧ, 16 јан. — Шакир паша или Турку беј (посланик у Мадриду) биће вел. посланик турски иза Садула паше. — На рођен дан Цара њемачког био је свечани објед у бургу. Кесар је наиш у здравље Царево. — Брзо ће се поновити дипломатски односи са Бразилијом.

БУДАПЕШТА, 16 јан. — Хелфи интерелује владу о поводу дипломатског посредовања аустро-угарског у Сриједну ради руских нихилиста.

СРИЈЕДАЦ, 17 јан. — Влада најављује да није наумила негати од вел. државе укидање капитулација.

ЦАРИГРАД, 17 јан. — На штање Русем паше, је ли истинит глас о тајној погодби између Инглеске и Аустро-Угарске, по којој би ова могла заузити Солун, одговорио је Солзбери, да није истина и да би таква погодба била сасвим противна политици инглеској. Русем паша послао је тај одговор Султани.

БИОГРАД, 17 јан. — Министар унутрашњих дјела, Јован Баја, дао је оставку, замијениће га привремено министар правде М. К. Ђуђевић.

БЕЧ, 18 јан. — Полазак надвојводе Фр. Фердинанда у Петроград одложен је до 4 или 5 фебруара (по новом).

ЦАРИГРАД, 18 јан. — Султан је помиловао 11 Јермена. Гласови о буни у Лемону нестинути су.

ПЕТРОГРАД, 18 јан. — Кадрови 13-ог и 14-ог пука западне копнице бечер. штаба у Тамбову умножени су четвртином.

БЕРЛИН, 18 јан. — Говори се да ће Валдерсе замијенили Ђешчињскога као командант 3-ег корпуса.

БИОГРАД, 18 јан. — Министарство дало је оставку. Прилика је да ће се повјерити Николи Пашићу да састави нову владу. — За повјереника грчких послова у Биограду постављен је Антонопулос.

Књижевни огласи.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Учитељима, родитељима и свијема којима васпитање и напредак младежи наше на срцу лежи, топло препоручујемо:

„БАЧЕ“, изустровани лист за ђецу. Излази у Биограду једанпут мјесечно, а за Црну Гору етаје годишње само 1 флорин а. вр. тако, да га свака кућа и сваки пријатељ дјетињи добавити може.

„УЧИТЕЉ“, лист за васпитање и образовање. Орган „учитељ. удружења“ у Србији. Цијена му је за Црну Гору годишње само 3 флорина. (За Србију 5), а излази једанпут мјесечно у великим књигама (свескама).

„ВАСПИТАЧ“, такође лист за васпитање и образовање. Излази у мјес. свескама као и „Учитељ“. Цијена му је за Црну Гору 2 флор. (шаче 3).

За сва три листа — из Црне Горе прима претплату проф. П. Поповић на Цетињу. Ко се жели претплатити на који од горњих листова нека похита с поруком (само за готов новац), а нека назначи од кога му броја ваља рачунати претплату.

Поруке администрације.

Г. Радолаву М. Контићу, Ласово. — Примилимо претплату. Лист вам се редовно шаље. Изгубљене бројеве шаљемо поново. Дошљокоу, Котор. — Ваш допис о светосавској слави — ет-ао нап је касно за данашњи број. Препитаћемо други пут.

О П О М Е Н А.

Како се библиотека Читалице Цетињске на ново прегледа и уређује, то се оввијем опомињу сви они, коју су из те библиотеке узимали књиге на читање па не вратили, да их не одложно врате и предаду библиотекарку Читалице г. проф Живку Драговићу.

Цетиње 10. Јануара 1891.

УПРАВА
(2-3) ЦЕТИЊСКЕ ЧИТАОНИЦЕ.

ОГЛАСИ.

Мимо сваку другу новину!

ОПШТА КУХИЊСКА ПАПРАВА.

Коју је признала париска свјетска и бечка пољопривредна изложба, да је најпрактичнија, најкориснија и најпотребнија за сваку кућу, продага је у обје изложбе, у више милијона комада.

Тој направи задивно се сваки живи ко га је гођ видио, и домаћице и дјеца, и сељаци и властела и т. д. и тако је чудно учињено, да су стигле силне поруцбине, одма по првијем огласима о тој чудноватој справи.

„Невјероватно па ипак истинито.“

Та справа надмаша све досадашње проналаске и може се употребити за ове потребе:

За 1 минут може се том справом окулити, огрести или нејећи, по вољи, крушнице или ситнице, 1 кило кртоле, рене, роткве, хрена, лука, краставца, свакога воћа и т. д.

За 2 минута може се зготовити масла, скорупа или повлаке, за по минута пијено од млијека, шодо-а и т. д.

Даље служи и као микроскоп; увеличава сваку ствар 400 пута, те је много корисна за испитивање јела и пића.

Таква направа од трајне ковине и са неопштењем перима стоји само

3 франка

докле још има спреме.

Шаље само за готово или на ривал су једини

поштомачки завод

S. Altman

Wien, I., Dominikanerbastei, 23.

(14-16)

500

пута увеличана види се свака ствар кроза скоро пронађени

Чудотворни Микроскоп за шпаг

који је зато препотребан за сваког трговца, учитеља, ученика, па потребан и користан још и за сваку кућу ради испитивања јела и пића. Уз њ се добива и дупа која је много корисна кратковидима при читању.

Шаље се само за готово или за поштанске марке, цијена

2 франка 50 сантима,

без трошка за сав Исток.

D. Klekner,

(14--20) Wien, I. Postgasse 20.

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћицу јутрос пронађеном кухињском справом, од које је више милијона комада продато на париској свјетској и бечкој пољопривредној изложби.

Још никад невиђена

та справа служи за ове потребе: За 1 минут можете од млијека или скорупа начинити масла, а за по минута млијечну пијену, пијену или пиуч од јаја и т. д.

За 1 минут можете окулити, огрести или нејећи 1 кило кртоле, лука, краставца, роткве, рене и т. д., крушно или ситно, по вољи.

Даље служи та справа као микроскоп; при испитивању јела и пића види се кроза њ свака стварчица 400 пута виша.

Таквој справи састављеној из неопштине ковине и пера цијена је премалена са

3 франка 50 сантима.

Та препотребна справа, ради своје нечуване цијене, уведена је већ у све фамилије бечке и париске и може се добити само у моје старославне фирме, за готово или на ривалеу у све крајеве свјета.

D. Klekner.

(13--20) Wien, I. Postgasse 20.